

Aan:
de leden van provinciale staten
van Drenthe

Assen, 9 december 2002
Ons kenmerk 48/7.2/2002010902
Behandeld door mevrouw M. Portena (0592) 365859
Onderwerp: Programma bodemsanering 2003

Geachte leden,

In onze vergadering van 26 november 2002 hebben wij het Programma bodemsanering 2003 vastgesteld. Een exemplaar van het Programma bodemsanering 2003 doen wij u hierbij ter informatie toekomen.

In 2002 is voor de eerste maal het Meerjarenprogramma Wet bodembescherming (MP-WBB) 2002-2004 vastgesteld. Op grond van dit programma heeft de minister van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer (VROM) geld beschikbaar gesteld voor bodemsanering.

Nu het MP-WBB is verschenen, vinden het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten het niet meer noodzakelijk om een bodemsaneringsprogramma te maken. Het maken van twee programma's met een dergelijke mate van overlap is niet efficiënt. Echter, de wetgeving is nog niet aangepast op dit punt. Het Ministerie van VROM heeft te kennen gegeven dat het vooralsnog noodzakelijk is een bodemsaneringsprogramma vast te stellen.

Het Programma bodemsanering 2003 is om bovenstaande redenen beperkt tot een actualisatie van het bestaande programma en het geven van een overzicht van de ons bekende bodemverontreinigingslocaties in de provincie. In tegenstelling tot voorgaande jaren, betreft het nu alleen een programma voor 2003 en niet voor meerdere jaren. Het programma bevat geen meerjarenbegroting meer, deze is namelijk opgenomen in het reeds vastgestelde MP-WBB. De lijsten met bodemverontreinigingslocaties worden ieder jaar geactualiseerd.

Het programma zal zowel in- als extern worden verspreid. Daarnaast is het programma ook gedurende enkele maanden beschikbaar op internet, www.Drenthe.nl, onder de rubriek Thema's.

Voor meer inhoudelijke vragen over het programma kunt u contact opnemen met mevrouw J. Stapert, telefoonnummer (0592) 365594 en/of mevrouw M. Portena, telefoonnummer (0592) 365859 van de Productgroep Bodem.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, griffier

, voorzitter

Bijlage(n):
gm/coll.

Programma bodemsanering 2003

PROVINCIE DRENTHE

Programma bodemsanering 2003

Gedeputeerde staten van Drenthe

November 2002

INHOUD

1.	INLEIDING	5
1.1.	Algemeen	5
1.2.	Opbouw Bodemsaneringsprogramma (Leeswijzer)	5
1.3.	Terugblik op 2001	6
2.	PROVINCIAAL BELEID	11
2.1.	De rol van de provincie	11
2.2.	De saneringsdoelstelling	12
2.3.	Kwaliteitszorg	16
2.4.	Juridisch instrumentarium	17
2.5.	Handhaving	18
2.6.	Bevoegdheden	20
2.7.	NMP-3	21
3.	UITVOERING PROVINCIAAL BELEID IN HET STEDELIJK GEBIED	25
3.1.	Stedelijk gebied	25
3.2.	Handhaving	26
4.	UITVOERING PROVINCIAAL BELEID IN HET LANDELIJK GEBIED	27
4.1.	Landelijk gebied	27
4.2.	Handhaving	27
5.	UITVOERING PROVINCIAAL BELEID BIJ BEDRIJVEN EN BRANCHES	29
5.1.	BSB-operatie en de bedrijvenregeling	29
5.2.	Handhaving	30
	BIJLAGEN	31
1.	Overzicht projecten en toelichting *	32
2.	Vaststellingsbesluit van het college van gedeputeerde staten	77
3.	Medewerkers Cluster Bodemsanering	79
4.	Afkortingen	80

* De tabellen zijn niet digitaal beschikbaar.

1. INLEIDING

1.1. Algemeen

De Wet bodembescherming (WBB) biedt het bestuurlijk en juridisch kader voor onderzoek en sanering van gevallen van bodemverontreiniging.

In artikel 4.14 van de Wet milieubeheer (Wm) is aangegeven dat gedeputeerde staten (GS) jaarlijks in een programma een overzicht van de onderzoeksgevallen en de gevallen van ernstige verontreiniging aangeven, zoals dit is bedoeld in artikel 1 van de WBB. Daarnaast moet worden aangegeven welke activiteiten het provinciaal bestuur in dit kader de eerstkomende vier jaar gaat dan wel laat verrichten, alsmede welke activiteiten door derden worden opgepakt.

Het Bodemsaneringsprogramma wordt door GS vastgesteld en ter kennisname aan provinciale staten overgelegd. Van de definitieve vaststelling van het programma wordt openbaar kennisgegeven door publicatie van de vaststelling in een of meerdere dagbladen.

Met ingang van 2002 moet de provincie een vijfjaarlijks programma opstellen waarin zij aangeeft op welke integrale wijze zij de aanpak van de bodemverontreiniging in het landelijk gebied wil realiseren. Dit programma heet het Meerjarenprogramma WBB (MP-WBB).

Aan de hand van dit programma is een bijdrage door het Rijk verstrekt voor het onderzoek en de uitvoering van de bodemsaneringsprojecten in het kader van de WBB.

Een wettelijke status voor dit programma is op dit moment nog niet voorhanden. Dit betekent dat het noodzakelijk is om ook nog een bodemsaneringsprogramma op te stellen zoals dit thans voor u ligt.

Het is wel de bedoeling, zodra dit mogelijk is, beide programma's ineen te vlechten.

Het uitbrengen van twee programma's betekent wel dat over en weer verwijzingen zijn opgenomen.

1.2. Opbouw Bodemsaneringsprogramma (Leeswijzer)

Er is evenals in het vorige programma gekozen om in paragraaf 1.3 te starten met een terugblik op het voorgaande jaar, in dit geval 2001. Het programma is verder als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt het provinciaal beleid uiteengezet. In het derde hoofdstuk wordt de uitvoering van het provinciaal beleid in het stedelijk gebied omschreven, inclusief de handhaving. In hoofdstuk 4 vindt een soortgelijke uitleg plaats over de beleidsuitvoering in het landelijke gebied. Hoofdstuk 5 gaat over de bedrijven en branches. Tot slot wordt in de bijlagen een overzicht gegeven van de projecten (bijlage 1), alsmede de reacties op het ontwerpprogramma het vaststellingsbesluit van GS en de medewerkerslijst. Een meerjarenplanning over de periode 2002-2004 kunt u terugvinden in het MP-WBB.

1.3. Terugblik op 2001

In december 2001 is het hoofdrapport Bever (beleidsvernieuwing bodemsanering) door het kabinet vastgesteld. In het voorjaar van 2002 is het tevens in de Tweede Kamer behandeld. Gedurende het afgelopen jaar is met veel inzet gewerkt aan de verdere invulling van het nieuwe beleid. De integrale en programmatische aanpak uit het Bever-rapport heeft gestalte gekregen in het MP-WBB 2002-2004.

Dit eerste meerjarenprogramma is opgesteld door een werkgroep die was samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende productgroepen.

Begin 2002 is het meerjarenprogramma na vaststelling in GS officieel bij het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) worden ingediend.

Verder is veel energie gestoken in de implementatie van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing(ISV)-beleid voor de bodemsanering. Een medewerker van de provincie is in dit kader, gedurende een half jaar, gedeeltelijk gedetacheerd geweest bij de rechtstreekse gemeente Emmen om te kunnen adviseren over de opbouw van het ambtelijk apparaat dat de bodemtaken voor deze gemeente moet gaan uitvoeren. Ook in 2002 zal in het kader van de regierol de gemeente Emmen op vergelijkbare wijze worden ondersteund. De gemeente Emmen wordt per 1 januari 2003 bevoegd gezag in het kader van de WBB en zal dan ook alle taken voor zowel de overheidssaneringen als de particuliere saneringen van de provincie overnemen.

Met de programma- en de projectgemeenten is meerdere malen gezamenlijk en bilateraal overleg geweest over de nieuwe taken van de gemeenten en het opstellen van de bodemmodules voor het ISV.

De rechtstreekse gemeente Emmen en de programmagemeenten Assen, Coevorden, Hoogeveen en Meppel hebben hun bodemmodules opgesteld. De provincie heeft over de bodemmodule van Emmen advies uitgebracht en de bodemmodules van de programmagemeenten zijn door de provincie beoordeeld en op basis daarvan heeft de provincie de benodigde gelden aangevraagd bij het Ministerie van VROM.

De projectgemeenten hebben per afzonderlijk project hun gelden aangevraagd bij de provincie.

In het afgelopen jaar is samen met de vier noordelijke provincies gewerkt aan een gezamenlijk programma voor de gasfabrieken. Ook dit programma is aangeboden aan de minister van VROM. De toegekende bijdrage is ruim € 2 miljoen lager uitgevallen dan gevraagd. De minister acht het niet haalbaar om dit bedrag te besteden in deze planperiode. Dit betekent dat een aantal projecten doorgeschoven wordt naar de volgende periode.

In vorengenoemde beleidsontwikkelingen is duidelijk de trend van uitvoeringsrol naar registratie rol waarneembaar.

Uitvoering van het beleid

Monitoring

In het jaar 2001 is er voor de tweede keer gewerkt met het nieuwe monitoringssysteem en zijn de 16 afgesproken beleidsindicatoren verzameld.

De totale werkvoorraad wordt in het kader van het landsdekkend beeld in 2002 en 2003 in beeld gebracht.

Nazorg voormalige stortplaatsen (NAVOS)

In 2001 heeft er een optimalisatieslag plaatsgevonden van het eerder ingerichte meetnet voor de NAVOS- locaties. Doordat in enkele gevallen de grondwaterstroming toch anders was gericht dan aanvankelijk bleek uit literatuurgegevens en omdat er bij sommige locaties nog een verdichting van het aantal meetpunten heeft plaatsgevonden, zijn er ongeveer 300 meetpunten bijgeplaatst.

Stichting Bodemsanering in gebruik zijnde Bedrijfsterreinen (BSB)

De Stichting BSB Drenthe en Groningen heeft in de provincie Drenthe het afgelopen jaar de volgende resultaten behaald: er zijn 115 verkennende bodemonderzoeken en 40 nadere onderzoeken afgerond. Ongeveer 70 bedrijven zijn bezig met het opstellen van een saneringsplan en circa 17 bedrijven zijn aan het saneren. Voor het eind van 2002 zullen de resterende 800 bedrijven worden benaderd.

Uitvoering projecten

Het reguliere budget voor de bodemsanering is verdeeld over de rechtstreekse gemeente Emmen en de projectgemeenten. De provincie krijgt een jaarlijks budget van € 2.800.000,--. De toezegging voor de gemeenten moet nog definitief worden vastgesteld door het Ministerie van VROM.

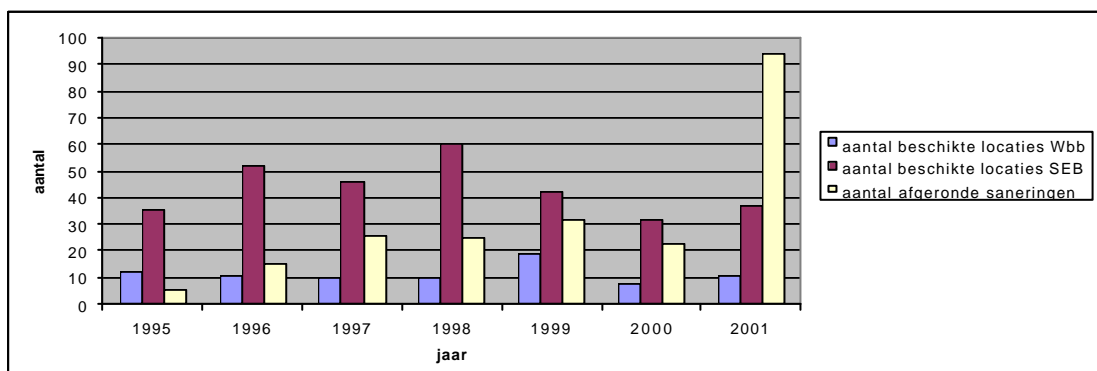
Sinds 1995 dient de provincie een beschikking af te geven op iedere sanering.

Figuur 1 geeft het aantal beschikte locaties weer, onderverdeeld naar sanering in eigen beheer (SEB) en WBB en het aantal gesaneerde bodemverontreinigingen.

Inmiddels zijn er enkele honderden locaties gesaneerd. Hoeveel locaties er uiteindelijk nog gesaneerd moeten worden, wordt in het kader van de inventarisatie voor het landsdekkend beeld 2005 onderzocht.

Vanaf 2005 wordt de verdeling van de bodemsaneringsgelden door het Ministerie van VROM gedaan op basis van de te verwachten hoeveelheid locaties, die per bevoegd gezag voor 2023 gesaneerd en/of beheerst moeten worden (doelstelling Nationaal Milieubeleidsplan(NMP)-3).

Figuur 1. Aantal afgegeven beschikkingen voor een uit te voeren sanering

---

Figuur 2 laat zien het aantal afgeronde onderzoeken en uitgevoerde saneringen van bodemlocaties per gemeente in de periode 1982-2001.

Figuur 2

Handhaving

In 2001 zijn er 25 saneringen in eigen beheer gestart met de uitvoering. Tevens is er nog een groot aantal doorlopende saneringen die al eerder met de uitvoering zijn begonnen. In het kader van de handhaving is het streven dat alle saneringen, die in uitvoering zijn, minimaal één keer per jaar worden gecontroleerd.

In 2001 is er tweemaal een contra-expertise uitgevoerd.

De VROM-Inspecties hebben alle bevoegde gezagen van de WBB geaudit op de handhaving van bodemsaneringen, die in eigen beheer zijn uitgevoerd.

De audit had betrekking op de periode 1999-2000.

Vooruitlopend op de definitieve rapportage is de VROM-Inspectie van mening dat de kwaliteit van het toezicht SEB-saneringen op uitvoeringsniveau nog niet voldoende is.

Het toezicht is niet voldoende onafhankelijk, transparant toegerust en gericht.

In het productgroepbrede Leer en Ontwikkel Team Handhaving en Juridische Advisering wordt hier nadrukkelijk aandacht aan besteed.

Daarnaast wordt in het team de handhaving neergezet voor de gehele Productgroep Bodem. Er wordt hierbij niet alleen gekeken naar de integratie handhaving bodemsanering/bodembescherming maar ook wordt in deze werkgroep handhavingsbeleid ontwikkeld en wordt er gekeken naar het verbeteren van werkmethodes, inzichtelijk maken van procedures etc.

---

2. PROVINCIAAL BELEID

2.1. De rol van de provincie

Bodemsanering wordt meer en meer geïntegreerd in andere maatschappelijke activiteiten. Het accent verschuift van een probleemgerichte benadering naar een meer ontwikkelingsgerichte benadering. In de nieuwe aanpak van de problematiek van de bodemverontreiniging wordt uitgegaan van een segmentering van het werkveld. Hierbij is aansluiting gezocht bij de maatschappelijke dynamiek, te onderscheiden in ruimtelijke dynamiek en economische dynamiek.

Daarbij onderscheidt zich in de praktijk een drietal segmenten: de stedelijke dynamiek met als voorbeeld het ISV, de landelijke dynamiek (buitenstedelijk gebied) met als voorbeeld de integratie van bodemsanering in landinrichting en ten slotte de ondernemingsdynamiek met als voorbeeld de afspraken die gemaakt zijn met de Stichting Bodemsanering Nederlandse Spoorwegen voor de bodemsanering van de terreinen in eigendom van de Nederlandse Spoorwegen (NS).

Bij deze segmentering, waarbij de dynamiek een sturende kracht is, moeten evenwel gevallen van ernstige bodemverontreiniging, waarbij deze dynamiek niet aan de orde is, niet buiten beeld blijven. De provincie draagt voor deze stagnerende gevallen een specifieke verantwoordelijkheid die vooral milieuhygiënisch is gemotiveerd.

Door integratie van bodemsanering in maatschappelijke ontwikkelingen is een interactieve beleids- en planontwikkeling noodzakelijk. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt niet meer exclusief bij de provincie. De gemeenten spelen hierin een belangrijke rol, vooral waar het gaat om planning en uitvoering in het stedelijk gebied. In het kader van het ISV (zie ook hoofdstuk 3) worden hierover met de Drentse gemeenten afspraken gemaakt. De provincie behoudt voor bodemsanering nog wel haar rol als bevoegd gezag, handhaver en budgethouder, maar zal daarnaast meer moeten gaan opereren als regisseur, stimulator en procesbegeleider. Onze toegevoegde waarde zal meer en meer zitten in het initiëren, meedenken en beslissen in het oplossen van problemen.

Wij willen de uitvoering van de bodemsaneringsoperatie in het stedelijk gebied zoveel mogelijk door de gemeenten laten plaatsvinden. In ieder geval geldt dit voor de rechtstreekse gemeente Emmen en de vier programmameenten. Dit betekent dat behoudens voor lopende onderzoeks- en saneringsprojecten wij ons niet meer actief met de uitvoering in het stedelijk gebied gaan bezighouden. Wel zal er door ons, zeker in de eerste jaren, actieve ondersteuning van de gemeenten plaatsvinden om de overgang van de uitvoeringswerkzaamheden zo soepel mogelijk te laten verlopen. Hierdoor willen wij een eenduidig bodemsaneringsbeleid in Drenthe realiseren.

De rol van de provincie heeft met ingang van 2002 ook een nieuwe betekenis voor het landelijk gebied gekregen.

Wij hebben een vijfjaarlijks programma opgesteld, de eerste periode betreft 2002-2004, waarin wij de integrale aanpak van de bodemverontreiniging in het landelijk gebied beschrijven.

Op grond van dit programma heeft het Rijks ons de bodemsaneringsbijdrage verstrekt voor het landelijk gebied.

Naast het in kaart brengen van de bodemverontreiniging in de gehele provincie, met uitzondering van de rechtstreekse gemeente Emmen, moeten wij een multiplier realiseren die het meest effectief en efficiënt kan worden gerealiseerd vanuit een totaalbeeld van de bodemproblematiek, kortom een integrale aanpak levert het meeste resultaat.

Om tot integrale projecten te komen zal bodemsanering participeren in provinciale regioteams, waarin diverse beleidsvelden (onder andere Subsidieregeling gebiedsgericht beleid, landinrichting, toerisme, landbouw, natuur en dergelijke) deelnemen. In de regioteams werken wij samen met het initiëren, ontwikkelen, financieren en regisseren van projecten. In het MP-WBB 2002-2004 is hier uitvoerig op ingegaan.

Verder willen wij een actieve rol spelen bij het zoeken van oplossingen voor complexe projecten. In bijvoorbeeld gevallen waarbij meerdere partijen zijn betrokken willen wij graag de rol van regisseur en/of initiatiefnemer op ons nemen, waarbij de diverse partijen om de tafel worden gebracht en een integrale oplossing wordt nagestreefd door het inzetten van de instrumenten uit de WBB. In andere gevallen kan de provincie de rol van deskundige of die van financiële katalysator vervullen. Op het gebied van bodemsanering is dit een nieuwe taak. De invulling daarvan is dan ook nog in ontwikkeling. Voor een belangrijk deel zal aan deze rol invulling worden gegeven in het overleg met de betrokkenen bij bodemverontreiniging. Door een open en rechtstreekse benadering proberen wij een bijdrage te leveren aan het stimuleren van onderzoek en saneringen door en samen met derden.

Op 11 juni 2001 hebben de gezamenlijke provincies, de minister van VROM en van economische zaken, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Vereniging VNO-NCW en de Koninklijke Vereniging MKB-Nederland het Convenant Bodemsanering in gebruik zijnde en blijvende Bedrijfsterreinen afgesloten. Deze wordt ook wel de "bedrijvenregeling" genoemd. Ingevolge dit convenant hebben de deelnemende partijen een aantal verplichtingen op zich genomen. De belangrijkste zijn de volgende.

- Het bedrijfsleven verplicht zich tot sanering van bedrijfsterreinen waarvan de verontreiniging is veroorzaakt vóór 1 januari 1975.
- De minister van VROM zal een subsidieregeling in de WBB opnemen en zal de financiële middelen daarvoor beschikbaar stellen (ruim € 1,1 miljard, voorheen f 2,5 miljard tot 2023). De provincies en grote gemeenten zullen uitvoering aan deze regeling geven, alsmede aan het interimbeleid, in afwachting van de totstandkoming van de wettelijke regeling.
- De minister van VROM vraagt instemming van de Europese Commissie (EC) voor wat betreft het aspect staatssteun.

Inmiddels heeft de EC op 27 februari 2001 haar goedkeuring gegeven aan zowel een wettelijke regeling als aan het interimbeleid. De EC beoordeelt het beleid onder meer aan de maatstaven van milieuaansprakelijkheid naar nationaal recht, vandaar de datum 1 januari 1975, zijnde de datum die de Hoge Raad heeft bepaald, aangevende vanaf wanneer aansprakelijkheid voor bodemverontreiniging ontstaat jegens de sanerende overheid. Voorts beoordeelt de EC het beleid aan maatstaven van EG-staatssteunbeleid, vandaar dat de Sector Landbouw volgens EU-definities is uitgezonderd.

2.2. De saneringsdoelstelling

Inleiding

Een belangrijke koerswijziging in het bodemsaneringsbeleid is dat de saneringsdoelstelling "multifunctioneel, tenzij ...." is verlaten.

De keuze voor "functiegericht en kosteneffectief saneren" biedt naar verwachting voldoende perspectief om de gewenste versnelling van de bodemsaneringsoperatie te realiseren. In het rapport Afwegingsproces saneringsdoelstelling - Van Trechter naar Zeef - (Bever, project A) is de saneringsdoelstelling functiegericht en kosteneffectief saneren uitgewerkt. Medio januari 2000 is de nieuwe saneringsdoelstelling door de Tweede Kamer goedgekeurd. Daarmee is een belangrijke stap gezet in het proces van vernieuwing van het bodemsaneringsbeleid.

Hierna wordt in vogelvlucht het afwegingsproces beschreven en wordt invulling gegeven aan de wijze waarop hiermee in Drenthe wordt omgegaan.

Provinciale invulling

De provincie zal bij het opstellen van de eigen saneringsplannen en het beoordelen van de plannen van derden de uitgangspunten van het kabinetsstandpunt over de saneringsdoelstelling hanteren. In de WBB zal te zijner tijd het oude uitgangspunt "multifunctioneel, tenzij ...." worden vervangen door het uitgangspunt van het functiegericht en kosteneffectief saneren. De wetswijziging zal nog enige tijd op zich laten wachten. Om toepassing van de nieuwe saneringsdoelstelling (juridisch) mogelijk te maken heeft de minister in een Algemene maatregel van bestuur, besluit van 2 april 2002 - Besluit locatiespecifieke omstandigheden bodemsanering - zijn standpunt aangaande functiegericht en kosteneffectief saneren vastgelegd.

Het bevoegde gezag kan voor bepaalde gebieden speciale saneringsdoelstellingen vaststellen. Wij hebben ons voorgenomen dit eventueel te doen in het kader van Actief bodembeheer waarbij het beleid ten aanzien van bodemkwaliteit in de milieubeschermingsgebieden bijzondere aandacht krijgt.

Afwegingsproces saneringsdoelstelling

Visie

Functiegericht en kosteneffectief saneren is gebaseerd op de visie dat de bodemsanering sneller, goedkoper en met meer rendement uitgevoerd dient te worden. In veel gevallen zal verontreiniging achterblijven. Dat betekent dat zorg nodig is om verantwoord met die restverontreiniging om te gaan. In het proces wordt onderscheid gemaakt tussen mobiele en immobiele verontreinigingen.

Strategie

Voor functiegericht en kosteneffectief saneren gelden vier strategische doelstellingen:

1. men pakt het hele geval integraal aan. Dit betekent dat men zich richt op grond, grondwater en bodemlucht, in relatie tot de geplande ontwikkeling;
2. men voldoet aan de gebruikseisen van de bodem door:
  - blootstelling aan verontreinigende stoffen afdoende te voorkomen;
  - verspreiding van verontreinigende stoffen afdoende tegen te gaan;
3. men bouwt ijkmomenten in om het daadwerkelijke verloop van de sanering te toetsen aan het verwachte verloop en indien nodig en mogelijk te kunnen bijsturen;
4. men kiest voor een oplossing die zo min mogelijk zorg voor de bodem vergt.

Standaardaanpak als het kan, maatwerk als het moet

Als uit onderzoek blijkt dat een locatie gesaneerd moet worden, stelt de saneerder een saneringsplan op. Met een onderbouwing kan dit ook een plan zijn voor een gefaseerde sanering, een deelsanering of een sanering van meerdere gevallen.

Voor het verkrijgen van een goedgekeurd saneringsplan bestaan er drie routes:

- via een standaardaanpak per geval of cluster van gevallen: hierdoor kan de besluitvorming eenvoudiger verlopen;
- via maatwerk per geval of cluster van gevallen: de standaardaanpak zal niet in alle situaties de juiste oplossing bieden. Als de saneerder afdoende aan het bevoegd gezag kan aantonen dat dit zo is, dan wordt een maatwerkoplossing uitgewerkt;
- via maatwerk per gebied. Deze variant is in uitzonderingsgevallen mogelijk. De saneringsdoelstelling wordt toegesneden op speciale kenmerken van een gebied. Het bevoegd gezag kan volgens een democratische procedure voor gebieden met specifieke kenmerken een saneringsaanpak formuleren die afwijkt van de standaardaanpak. Zodoende kan desgewenst meer recht worden gedaan aan de specifieke kenmerken van een dergelijk gebied en wordt meer duidelijkheid vooraf geschapen.

Het motto daarbij luidt: "standaardaanpak als het kan, maatwerk als het moet".

Bij de beoordeling van het saneringsplan wordt bij elke route getoetst in hoeverre de eindsituatie aan de vier eerdergenoemde doelstellingen voldoet.

De standaardaanpak nader toegelicht

De strategie voor het functiegericht en kosteneffectief saneren is zowel voor de grond als het grondwater uitgewerkt. Een onderscheid wordt gemaakt tussen de aanpak van verontreinigingen in de bovengrond en de aanpak van verontreiniging in de ondergrond.

De bovengrond

De standaardaanpak voor immobiele verontreinigingen in de bovengrond bestaat uit het tot stand brengen van een leeflaag. De leeflaag voorkomt bij "normaal" gebruik contact met de vervuiling. De dikte en constructie van de leeflaag hangt af van het gebruik van de bodem. Er zijn vier onderscheiden gebruiksvormen:

1. wonen en intensief gebruikt (openbaar) groen
2. extensief gebruikt (openbaar) groen
3. bebouwing en verharding
4. landbouwgrond/natuurgebieden

Voor het wonen zijn leeflagen van 50 tot 150 cm mogelijk. Voor industrieterreinen is vaak een verhard oppervlak als afscherming van de vervuiling reeds voldoende. Voor landbouwgrond is de diepte van de beworteling maatgevend. Afhankelijk van de verontreiniging van het grondwater kan 1 tot 1,5 meter voldoende zijn.

De bodemgebruiksvormen zijn ruim gedefinieerd. Binnen een gebruiksvorm moet men moeiteloos van het ene naar het andere gebruik kunnen overschakelen, bijvoorbeeld van een tuin naar een moestuin. Een "postzegelbenadering" die bestaat uit een lappendeken aan bodemkwaliteiten is ongewenst.

Kwaliteit van de leeflaag

Behalve de dikte van de leeflaag is ook de kwaliteit van belang. Voor ieder gebruik zijn bodemgebruikswaarden (BGW) vastgesteld. Voor de landbouwgronden en natuurterreinen wordt gebruikgemaakt van de functiegerichte bodemkwaliteitswaarden.

De ondergrond

Het realiseren van schoon grondwater en het minimaliseren van zorg(kosten) zijn strategische beleidsdoelstellingen. Volledige verwijdering van alle verontreiniging in de ondergrond (bron en pluim) is daarmee de eerste focus (de referentievariant). Indien van volledige verwijdering wordt afgeweken, zal een kosteneffectieve verwijdering van de vervuiling het te behalen eindresultaat

van de sanering zijn. Als eindresultaat van de sanering wordt het niveau van de zogenaamde "stabiele eindsituatie" aangehouden. Binnen 30 jaar moet de stabiele eindsituatie zijn bereikt. Bij het schrijven van voorliggend programma wordt door een landelijke werkgroep nader inhoud gegeven aan het begrip "stabiele eindsituatie". Naar verwachting zal het resultaat van de werkgroep stabiele eindsituatie medio 2001 gereed zijn.

De uitgangspunten van de kosteneffectieve aanpak voor de ondergrond zijn:

- de bron van de verontreiniging dient zoveel mogelijk verwijderd te worden;
- de pluim verwijdert men eveneens zoveel mogelijk;
- doel van de sanering is het bereiken van een stabiele eindsituatie die kenmerkend is voor de bodem- en stofeigenschappen ter plaatse;
- het inbouwen van voldoende ijkmomenten om langlopende saneringen bij te kunnen sturen.

Bij het verwijderen van de verontreiniging in de ondergrond speelt het begrip kosteneffectiviteit een belangrijke rol. Indien volledige verwijdering niet op een kosteneffectieve wijze te realiseren is dient de saneerder een multicriteria-analyse uit te voeren. Een bruikbare methode voor een dergelijke analyse is de Risico milieuverdienste en kostenmethode. De saneringsvarianten worden onderling vergeleken op de aspecten risicoreductie, milieuverdienste en kosten.

De op basis van de analyse gekozen variant moet een milieuhygiënisch acceptabele eindsituatie opleveren. Verspreiding buiten de oorspronkelijke vlek is acceptabel onder de voorwaarde dat na maximaal 30 jaar de uitgangssituatie daar zoveel mogelijk wordt hersteld.

Naast de bovenbeschreven standaardaanpak is maatwerk per geval mogelijk. In uitzonderlijke gevallen is maatwerk per gebied mogelijk (standaard als dat kan, maatwerk als het moet).

Figuur 3. Het keuzeproces waarin een afgewogen keuze voor een bepaalde saneringsvariant wordt gemaakt, is schematisch weergegeven.

Zorg om de restverontreinigingen

Bij functiegericht saneren blijft in veel gevallen restverontreiniging in de bodem achter. Daarom is "zorg" noodzakelijk. Deze zorg kan bestaan uit:

- registratie (vastlegging)
- monitoring (meten)
- nazorg (actieve maatregelen)

De zwaarte van de zorg neemt toe naarmate men minder vergaande saneringsmaatregelen heeft genomen. In het saneringsplan dient bij een functionele sanering als vast onderdeel een zorgplan te worden opgenomen.

Besluitvorming en beschikkingen

Het afwegingsproces voor de nieuwe saneringsdoelstelling is tevens een goede gelegenheid de beoordeling van de saneringsplannen te stroomlijnen. De Wm kent verschillende methoden om vergunningen te verlenen. In analogie daarmee zullen op landelijk niveau de volgende mogelijkheden worden verkend:

- werken met algemene regels en convenanten voor de uitvoering van de bodemsanering. Daarin maken provincie en belanghebbenden afspraken over de aanpak van min of meer gelijke saneringsgevallen. Toetsing van individuele gevallen op alleen hoofdlijnen wordt daardoor mogelijk. Dat maakt de besluitvorming gemakkelijker;
- meer gebruikmaken van een gedifferentieerd stelsel van beschikkingen, waarmee vormen van standaardaanpak en gevallen van maatwerk op gepaste wijze beoordeeld kunnen worden.

2.3. Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg krijgt steeds meer aandacht in het maatschappelijk verkeer. Ook in de bodemsanering wordt zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering gewerkt aan het opstellen van kwaliteitszorgplannen. Bij de Productgroep Bodem is na een onderzoek bij verschillende klanten, zoals gemeenten, bedrijven en ingenieursbureaus een kwaliteitszorgplan opgesteld voor een viertal activiteiten.

Het ging ten eerste om het opstellen van de beschikkingen voor de nadere onderzoeken en de saneringsplannen en het beoordelen van de evaluatierapporten. Daarnaast is gekeken naar de informatieverstrekking en advisering aan derden. De derde en vierde activiteit die onder de loep zijn genomen, betreffen respectievelijk de dossiervorming en de uitbesteding van opdrachten aan ingenieursbureaus. Voor deze activiteiten zijn protocollen opgesteld en de gang van zaken is een half jaar gevolgd en geëvalueerd. Uit de evaluatie is gebleken dat er een kwaliteitsverbetering heeft plaatsgevonden. De vier processen zullen worden gevolgd en de effectiviteit van de kwaliteitsverbetering zal worden verbeterd.

In de loop der tijd zullen nieuwe activiteiten onder de loep worden genomen. De bedoeling is dat de meest belangrijke processen bij de voorbereiding en uitvoering van de bodemsanering voortdurend worden gemonitord en zonodig worden bijgesteld en verbeterd, zodat gesproken kan worden van een goede kwaliteitsborging.

Behalve dat wij zelf belangen hebben, is een goede kwaliteitsborging ook een uitgangspunt bij de beoordelende instanties zoals het Ministerie van VROM. Het ministerie zal de beoordeling per project loslaten en overgaan op de beoordeling van het halen van de afgesproken doelstellingen uit onder andere het NMP, evenwel onder de voorwaarde dat de provincies kunnen aantonen dat zij over een goed kwaliteitsborgingssysteem beschikken. Het spreekt vanzelf dat ook onze klanten recht hebben op een goede en constante kwaliteit, dit komt de rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid van eenieder ten goede.

2.4. Juridisch instrumentarium

In het kader van dit programma wordt het begrip juridisch instrumentarium beperkt tot de bevoegdheden die een dwingend karakter hebben. Dit betreft dus het kostenverhaal en de bevelsinstrumenten, namelijk het onderzoeksbevel, het saneringsbevel, het bevel tijdelijke beveiligingsmaatregelen te treffen en de aanwijzingsbevoegdheid als bedoeld in het Besluit verplicht bodemonderzoek bedrijfsterreinen (VERBOND).

Het kostenverhaal betreft thans nog de bevoegdheid van de minister van VROM om de kosten van onderzoek en sanering te verhalen die voor rekening van het Rijk zijn genomen in het kader van de WBB. Daarbij wordt tevens het gemeentelijk en het provinciaal kostenaandeel meegenomen. Een van de resultaten uit het Bever-proces is dat het Rijk taken en bevoegdheden aan de bevoegde gezagen gaat decentraliseren. Een van de onderdelen hierbij is het kostenverhaal. Hiervoor is wetswijziging noodzakelijk. Dit zal nog wel enige jaren duren. Het onderstaande betreft dan ook een uiteenzetting van het huidige beleid.

Onze medewerking aan het kostenverhaal omvat het verstrekken van juridisch relevante informatie aan de landsadvocaat. Deze informatie is grotendeels opgenomen in de onderzoeksrapporten die doorgaans als bewijsmiddel worden ingezet.

De bevelsmogelijkheden zijn de bestuursrechtelijke vertaling van het uitgangspunt "de vervuiler betaalt". Dit uitgangspunt is onderdeel van het provinciale milieubeleid en dient dan ook als zodanig te worden gehanteerd. Het moet de nodige impulsen geven aan grondeigenaren en aan veroorzakers tot bodemsanering in eigen beheer. Hierbij nemen wij in overweging dat vele grondeigenaren mogelijk niet als veroorzakers zijn te beschouwen, doch wel de rechten hebben om de veroorzakers of rechtsvoorgangers aansprakelijk te stellen voor de bodemverontreiniging. Voorts overweegt de provincie daarbij dat wanneer deze grondeigenaren deze rechten hebben verspeeld, doordat ze tijdens de verwerving wisten of konden weten van de bodemverontreiniging, zij door deze risicoaanvaarding een positie hebben aanvaard die niet veel verschilt van die van de veroorzaker zelf. Hetzelfde geldt indien de grondeigenaar niet tot aansprakelijkstelling bereid is, dan wel zijn rechten wegens verjaring of te lang stilzitten heeft verspeeld. Bij de inzet van het saneringsbevel zullen wij de voorkeursvolgorde hanteren zoals die in de toelichting op de WBB is verwoord. Daarom zal eerst worden gekeken naar de veroorzaker, vervolgens naar de grondeigenaar en tenslotte naar overige belanghebbenden bij de sanering. Deze volgorde heeft geen juridisch bindend karakter, maar verplicht ons om per geval te motiveren waarom eventueel van die volgorde afgeweken wordt. Wat het bevel tot onderzoek en tot tijdelijke beveiligingsmaatregelen betreft sluit dit aan bij het standpunt van de wetgever dat enkel de zorgplicht van de grondeigenaar alsmede diens eigenaarsrisico reden kan zijn om van hem onderzoek te eisen met voorbijgaan aan de hiervoor aangegeven volgorde.

Wij voeren een actief bevelsbeleid, zonder overigens het bevel als doel op zich te beschouwen. De doelstelling is immers dat er een onderzoek of een sanering komt, het liefst zonder juridische dwang.

Het actieve beleid wordt zichtbaar door het in overleg treden met eigenaren en veroorzakers over de vraag wanneer zij tot onderzoek en sanering overgaan. Doorgaans leidt dat tot cofinanciering, omdat er vaak goede redenen zijn om niet voor 100% de kosten te dragen.

Indien gewenst dan verklaart de provincie bij cofinancieringsgevallen schriftelijk dat zij afstand doet van haar juridische middelen. Indien daartoe gemandateerd, kan dat ook namens de staat voor wat betreft de bevoegdheid van de minister tot zelfstandig kostenverhaal.

Wij kiezen ervoor de overlegfase, die voorafgaat aan de bevelsactie, als oriënterend aan te merken. Zo kan de bewuste kwestie worden belicht vanuit alle invalshoeken, facetten en aspecten, inclusief onderwerpen als urgentie, cofinanciering, afkoop, BSB-beleid, enz. Mocht van vrijwillige medewerking geen sprake zijn, dan zal het overleg van onze kant worden geïntensiveerd. Leidt dat niet tot de gevraagde medewerking, dan zal de procedure worden ingegaan, onder aankondiging van het begrip bevel, met toepassing van artikel 4:8 (en verder) van de Algemene wet bestuursrecht.

Terzake tijdelijke beveiligingsmaatregelen zal, zo mogelijk vooraf, door de provincie door artikel 37, derde lid, de noodzaak van het treffen daarvan, bij beschikking worden aangegeven. In het kader daarvan kan de mening van belanghebbende, met name de desbetreffende grondeigenaar, op juridisch scherpe wijze worden afgetast, zonder dat het bevel reeds is gegeven.

2.5. Handhaving

Met de inwerkingtreding van de WBB op 1 januari 1995 is handhaving bij bodemsanering een nieuwe taak geworden voor de provincie. In de WBB is geen eigen handhavingssystematiek ingevoerd. Voor de uitvoering van de handhaving van de WBB wordt verwezen naar hoofdstuk 18 van de Wm.

De WBB kent een systeem van meldingen.

Degene die voornemens is de bodem te saneren dan wel handelingen te verrichten waardoor de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst, doet van dit voornemen melding bij GS. Hierbij gaat het om verontreinigingen die zijn ontstaan vóór 1987 waarop artikel 28 van de WBB van toepassing is: de zogenaamde historische verontreinigingen.

Verontreinigingen die zijn ontstaan ná 1987 vallen onder artikel 27, samen met artikel 13, van de WBB (het zogenaamde zorgplichtartikel), waarvoor ook de meldingsplicht geldt.

Daarnaast is nog artikel 30 van de WBB voor ongewone voorvallen van toepassing.

Indien een melding volgens artikel 28 van de WBB een geval van ernstige bodemverontreiniging betreft, moet voor de sanering een saneringsplan ter goedkeuring aan GS worden ingediend volgens artikel 39 van de WBB.

De handhaving van saneringsplannen, waarmee de provincie instemt, is een routinematige vorm van handhaven, die specifiek is gericht op de SEB bij particulieren en bedrijven. De locaties worden tijdens de sanering bezocht door handhavers. De controle richt zich met name op de (tijdige) start van de sanering, de melding van de startdatum van de sanering, eventuele afwijkingen van het saneringsplan, de afvoer van verontreinigde grond en de beoordeling achteraf van het evaluatierapport. Bij de controle zal in sommige gevallen ook gebruik worden gemaakt van contra-expertiseonderzoek waarbij, in onze opdracht, monsters worden genomen van de reeds gesaneerde locatie of van partijen grond die worden afgevoerd.

Wanneer de verplaatsing van verontreinigde grond niet wordt gemeld, is sprake van een illegale sanering.

Overtreders ontvangen in principe een aanschrijving waarin zij verzocht worden de ontstane milieuschade ongedaan te maken. Bij ernstige overtredingen wordt overleg gevoerd met het Openbaar Ministerie om te zorgen dat de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke aanpak op elkaar worden afgestemd. Van bestuurlijke dwangmaatregelen kan gebruik worden gemaakt, waaronder het opleggen van een last onder dwangsom of het toepassen van bestuursdwang. Overtreders van de regels zijn meestal de grondeigenaren, oftewel de opdrachtgevers van de grondverplaatsingen. Dit kunnen zowel burgers, bedrijven als overheden zijn.

Er is geen onderscheid in de aanpak van deze overtreeders. Wel wordt rekening gehouden met de omstandigheden waaronder overtredingen plaatsvinden.

Gebleken is dat de inhoud en consequenties van de WBB niet altijd bekend zijn bij de burgers en/of grondtransporteurs, omdat de wetgeving nog vrij nieuw is. Belangrijk is dat behalve handhaving ook voorlichting wordt gegeven aan bedrijven en burgers.

Afwijking van het saneringsplan

In de meeste gevallen worden kleine afwijkingen toegestaan als onderdeel van het bestaande saneringsplan. Mochten zich tijdens de uitvoering van de sanering onvoorziene omstandigheden voordoen waardoor er van het saneringsplan moet worden afgeweken, dan is het afhankelijk van de mate van afwijking of het kan worden meegenomen in het evaluatierapport of dat er een nieuw saneringsplan moet worden ingediend. Een richtlijn hierbij is dat wanneer de saneringsdoelstelling wordt gewijzigd, een nieuw saneringsplan is vereist. Dit geldt evenzeer als belangen van derden zouden kunnen worden geschaad door de ontstane afwijking van het oorspronkelijke saneringsplan. Op grond van artikel 44 van de WBB, kunnen GS degene die de bodem niet saneert overeenkomstig een door hen ingediend saneringsplan waarmee zij hebben ingestemd, bevelen alsnog overeenkomstig dat plan te handelen. Uiteraard moet iedere afwijking op zijn eigen merites worden beoordeeld.

In het kader van het nieuwe saneringsbeleid (Bever) zullen saneringsplannen er anders uit gaan zien. Standaardsaneringsplannen als het kan en maatwerksaneringsplannen als het moet. De inhoud van de saneringsplannen zal meer overgaan op een standaard invulling, waarbij de uitwerking en de hoeveelheid aan gegevens in zo'n saneringsplan summierder zullen zijn. Het ligt in de verwachting dat afwijkingen daardoor veelvuldiger voorkomen. Daarom zal de controle tijdens de sanering worden vergroot.

Tijdens de actieve saneringswerkzaamheden zal de saneringslocatie meerdere keren bezocht worden door een handhaver.

In het kader van de Bever zal steeds vaker functioneel gesaneerd worden in plaats van multifunctioneel. Ook de nazorg bij een functionele sanering zal gehandhaafd worden.

Afstemming

Interne afstemming

Voor wat betreft de afstemming zorgen de coördinatoren voor de interne afstemming met andere productgroepen waar in het provinciale handhavingsoverleg per handhavende productgroep een coördinator deelneemt.

De coördinator zorgt ook voor de interne afstemming binnen de productgroep met betrekking tot de Taakgroepen Bodemsanering, Bodembescherming en Gebiedsgericht beleid. De afstemming kan al naar gelang het onderwerp worden kortgesloten in het productgroepeverleg bodemsanering, juridisch overleg bodemsanering of met de medewerkers (handhavers) onderling. Daarnaast wordt er wekelijks overleg gevoerd tussen de handhavers en de coördinator met betrekking tot de voortgang van lopende zaken. Om te streven naar zo kort mogelijke communicatielijnen, zullen handhavers zoveel mogelijk rechtstreeks handhavingzaken bespreken met de juridische adviseurs, de betrokken projectleiders of ontheffingverleners.

Externe afstemming

Mede naar aanleiding van de in februari 1999 afgesloten bestuursovereenkomst tussen provincie Drenthe, de Drentse gemeenten en justitie zijn er verschillende afspraken gemaakt met externe handhavingpartners over de aanpak en werkwijze bij met name illegale saneringen en/of illegale grondstromen.

Zo is er een nauwe samenwerking opgebouwd met politie, justitie, inspectie, gemeenten en de waterschappen Noorderzijlvest, Hunze en Aa's, Reest en Wieden en Velt en Vecht.

Om de externe afstemming in goede banen te leiden, vindt er periodiek overleg plaats op bestuurlijk niveau het bestuurlijk provinciaal handhavingsoverleg en op ambtelijk niveau het ambtelijk provinciaal handhavingsoverleg.

Toekomst

Het accent bij de handhaving zal in de komende periode liggen op kwaliteitsverbetering.

Samenwerking, verbeterde uitwisseling van informatie tussen handhavingpartners en het gezamenlijk uitvoeren van handhavingsacties zijn daarbij richtinggevend. Naast vorengenoemde speerpunten wordt er voorlichting gegeven en wordt er gewerkt aan het verbeteren van de geautomatiseerde registratie en de verwerking van gegevens.

2.6. Bevoegdheden

Overdracht van bevoegdheden

De WBB geeft in artikel 53 het bevoegde gezag de mogelijkheid feitelijk onderzoek en sanering over te dragen aan gemeenten. Wij staan welwillend tegenover deze vorm van decentralisatie. De bevoegdheden, zoals het nemen van wettelijke besluiten en het verdelen van het WBB-budget, blijven bij deze overdracht bij de provincie. In het kader van ISV is dit onderwerp bijzonder actueel geworden.

Verder kan delegatie van bevoegdheden plaatsvinden met gebruikmaking van artikel 107 van de Provinciewet. Hierbij gaan ook de verantwoordelijkheden van de provincie over naar de desbetreffende gemeente. Wij staan ook positief tegenover deze mogelijkheid. Hierbij beoordelen wij met name of de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie een verantwoorde uitvoering van deze taken waarborgt.

Voor de overdracht van de uitvoering, als bedoeld in artikel 53 van de WBB, heeft de provincie onderstaand beleid ontwikkeld:

- de desbetreffende gemeente dient over voldoende kennis en ervaring op het gebied van bodemsanering te beschikken. Als dit ontbreekt kan de gemeente, indien nodig, gebruikmaken van deskundig personeel van de provincie;
- de overdracht moet een meerwaarde opleveren voor wat betreft de samenloop met andere werkzaamheden van de gemeente, bijvoorbeeld een reconstructie van een weg, dorpscentrum, etc. In die gevallen kunnen zowel bij de planvoorbereiding als bij de uitvoering de werkzaamheden goed op elkaar worden afgestemd. Vaak kunnen ook de directievoering van de sanering en de andere werkzaamheden in één hand worden gelegd, wat kostenbesparend werkt en een goede afstemming bevordert;
- de kosten van de sanering moeten inzichtelijk en gescheiden van de andere werkzaamheden worden geadministreerd;
- voorzover mogelijk moet de overdracht per project gaan, om het toezicht op de gemeenten overzichtelijk te houden.

Alvorens tot overdracht kan worden overgegaan moet duidelijk zijn of het een overheidssanering dan wel een sanering in eigen beheer door derden betreft.

De provincie behoudt zich het recht voor in alle fasen van het project de zaken te controleren en zal zo nodig, zowel in de planvoorbereiding als tijdens de uitvoering, relevante vergaderingen moeten kunnen bijwonen. Voor de kwaliteitsbewaking zal worden aangesloten bij vergelijkbare procedures in het kader van subsidies, die werden verstrekt voor het uitvoeren van werken.

Behalve de mogelijkheid de uitvoering op te dragen aan een gemeente, bestaat er ook de mogelijkheid dat wij personeel van een gemeente inhuren voor de uitvoering, bijvoorbeeld voor de directievoering. De kosten van een gemeentelijke ambtenaar kunnen op het project worden geboekt.

Provinciale eigendommen

De provincie is eigenares van onroerende zaken. Wij voeren taken uit zoals onderhoud en beheer van onroerende zaken en objecten, al dan niet in eigendom van de provincie. Voorts vinden grondtransacties plaats, verhuur en worden projecten uitgevoerd zoals onderhoud, aanleg, reconstructies, enz. Dit heeft voornamelijk betrekking op wegen, bermen, parkeerplaatsen, kanalen en oevers. De mogelijkheid van bodemverontreiniging is hierbij reëel aanwezig. In deze hoedanigheid - dus niet als bevoegd gezag in het kader van de WBB, maar als rechtspersoon met een eigen privaatrechtelijke verantwoordelijkheid - is het belangrijk op verantwoorde wijze met de kans op bodemverontreiniging om te gaan.

Daarnaast vervullen wij op dit punt ook een voorbeeldfunctie om onze eigendommen van verontreiniging te ontdoen.

Het initiatief om deze problematiek in eerste instantie in kaart te brengen en vervolgens aan te pakken, ligt evenals bij overige private personen, bij onszelf. De aanwezige interne kennis en ervaring op het gebied van onderzoek en sanering kan hierbij uiteraard worden ingezet.

Om de bodemverontreinigingsproblematiek op een heldere wijze in beeld te brengen, is het zinvol om hierin de volgende aspecten te betrekken:

- het inventariseren van mogelijk verontreinigde locaties
- het in kaart brengen van de risico's die hiermee gepaard gaan
- het opstellen van een Bodemsaneringsprogramma voor provinciale eigendommen
- de financiële opzet van de te verrichten onderzoeken en eventuele saneringen

Mede gezien de reeds genoemde voorbeeldfunctie neemt de provincie deze problematiek ter hand.

2.7. NMP-3

NMP-3-doelstellingen

Het kabinet heeft het oplossen van het milieuprobleem bodemverontreiniging in tijd begrensd. In 1998 verscheen het NMP-3. Voor de bodemsanering zijn in het NMP-3 de volgende doelen opgenomen:

1. in de eerste plaats moet, als onderdeel van Actief bodembeheer, de omvang van de bodemverontreiniging voor 2005 landsdekkend in kaart zijn gebracht (bijvoorbeeld door middel van bodemkwaliteitskaarten);
2. in de tweede plaats moet de bodem blijvend worden beheerd. Als onderdeel daarvan wordt gestreefd naar beheersing van de bodemverontreinigingsproblematiek in circa 25 jaar. Daartoe moet de bodem geschikt worden gemaakt voor het gebruik dat maatschappelijk gewenst is, waarbij verspreiding van verontreiniging en nieuwe verontreiniging worden voorkomen en de veiligheid wordt gewaarborgd van mensen en ecosystemen die aan bodemverontreiniging zijn blootgesteld. De voortgang van de realisatie van deze doelstelling en de informatie-uitwisseling tussen betrokken overheden, wordt systematisch gemonitord.

Alle bevoegde gezagen zijn verantwoordelijk voor het halen van de NMP-3-doelstellingen. Of deze doelstellingen worden gerealiseerd, wordt gevolgd via de (beleids)monitoring. In de volgende paragraaf wordt hierop nader ingegaan.

NMP-4

Inmiddels is het NMP-4 verschenen. Dit is geen allesomvattend milieubeleidsplan, zoals het NMP-3. Het NMP-3 blijft voor de bodemverontreinigingsaspecten naast het NMP-4 onverkort van kracht. Het huidige NMP kijkt verder dan vier jaar vooruit. De beleidshorizon is in het jaar 2030 gelegd, dertig jaar vooruit.

Als milieuableiding wordt genoemd dat, waar de bodem in het verleden (vóór 1987) reeds verontreinigd is geraakt een saneringsbeleid geldt. Deze ambitie komt overeen met het door ons vastgestelde en reeds gehanteerde beleid. Het NMP-4 geeft over deze ambitie aan dat bij ernstige bodemverontreiniging in de bovengrond gesaneerd wordt tot de onlangs in het kader van de beleidsvernieuwing bodemsanering vastgestelde bodemgebruikswaarden. Bij niet-ernstige verontreiniging, veroorzaakt vóór 1987, wordt gestreefd naar een geleidelijke bodemkwaliteitsverbetering door middel van actief bodembeheer. BGW of de streefwaarden zijn voor lokale situaties daarbij richtinggevend. Voor de ondergrond geldt dat de verontreiniging op een kosten-effectieve wijze wordt verwijderd. De stabiele eindsituatie moet ten minste worden bereikt. Verder geeft het beleidsplan aan dat het als aantrekkelijk en schoon ervaren van de dagelijkse leefomgeving vereist, dat de kwaliteit van de lucht, bodem en het water, alsmede de akoestische kwaliteit passend is voor de functie van een gebied. De mogelijkheid om functiegericht te saneren is hiermee voor de komende jaren vastgelegd in het nationale milieubeleid.

Monitoring bodemsanering

In het kader van Bever zijn afspraken gemaakt voor jaarlijkse monitoring van projecten en programma's. Daarvoor zijn landelijk 16 monitoringsindicatoren ontwikkeld en is vastgelegd op welke wijze(n) en met behulp van welke gegevens deze indicatoren worden bepaald. De indicatoren hebben allereerst betrekking op locaties c.q. gevallen, zodanig dat een kwantitatieve sturing op de NMP-3-doelen op de verschillende niveaus mogelijk is. In figuur 4 is dit schematisch weergegeven. Tevens is in dit figuur de relatie aangegeven met het landsdekkend beeld (werkvoorraad) dat eind 2004 beschikbaar moet zijn.

Figuur 4. Kwantitatieve sturing op NMP-3-doelen met behulp van monitoringsindicatoren

Landsdekkend beeld 2005

Voor het verkrijgen van het landsdekkend beeld is het mogelijk om gebruik te maken van al bestaande informatie, methoden en technieken om het beeld te realiseren. Informatie over de bodemkwaliteit moet hiertoe systematisch worden verzameld, beheerd en ontsloten. Het landsdekkend beeld zou kunnen worden voorgesteld als een kaart waarop de verontreinigde locaties staan aangegeven en ook de diffuse bodemkwaliteit (inclusief thema's als verzuring en vermesing) op gebiedsniveau zichtbaar is gemaakt.

Landelijk is het stappenplan voor het Landsdekkend Beeld 2005, dat gebaseerd is op de huidige praktijk en zover als doelmatig is gestandaardiseerd, uitgebracht.

Kernbegrippen in het landsdekkend beeld zijn het globale, maar wel zo betrouwbaar mogelijke karakter van het beeld, het gebruik van bestaande methoden en technieken en de mogelijkheid van de informatie door derden, waarbij met name aan de koppeling met ruimtelijke ontwikkelingen moet worden gedacht.

Geografisch landelijk overheids bodeminformatiesysteem (Globis)

Globis is het nieuwe systeem voor bevoegde gezagen. In de loop van de tijd zijn er in het kader van beleidsvernieuwing en de ISV-ontwikkelingen steeds meer aanleidingen voor de bevoegde gezagen bijgekomen om een ander systeem te hebben. De rol van regievoeder en facilitator en het vormen van een knooppunt om relevante data uit te wisselen zijn hier voorbeelden van.

Het nieuwe systeem is ook nodig voor de ondersteuning van de monitoringsactiviteiten én de inventarisaties om voor 2005 zicht te hebben op het landsdekkend beeld.

Globis is een belangrijk hulpmiddel om zicht te houden op hoe de zaken ervoor staan: ten aanzien van de voortgang van de saneringsoperatie en de beheersing verschaft het systeem straks een landsdekkend beeld.

De implementatie van Globis vindt plaats vanaf 1 juli 2001.

---

3. UITVOERING PROVINCIAAL BELEID IN HET STEDELIJK GEBIED

3.1. Stedelijk gebied

Algemeen

De aanpak van bodemsanering in het stedelijk gebied (bebouwde kom + uitleggegebieden) wordt vanaf 2000 geïnitieerd vanuit de Wet stedelijke vernieuwing (WSV). Via het ISV worden diverse subsidiestromen, waaronder gedeeltelijk die voor bodemsanering, gebundeld om ze effectiever te kunnen inzetten. Bodemsanering in het stedelijk gebied maakt binnen het ISV integraal deel uit van de ruimtelijke inrichting. De gemeenten hebben een belangrijke rol toebedeeld gekregen ten aanzien van de uitvoering en programmering. Het ISV onderscheidt rechtstreekse en niet-rechtstreekse gemeenten. Rechtstreekse gemeenten ontvangen de rijksbijdrage voor ISV direct van het Ministerie van VROM. De verdeling van de rijksbijdrage over de niet-rechtstreekse gemeenten wordt door de provincie geregeld op basis van een meerjarenontwikkelingsprogramma (voor de programmagemeenten) of op basis van projecten (voor de projectgemeenten).

Rechtstreekse gemeente

De rechtstreekse gemeente in Drenthe, Emmen, is vanuit de WSV verantwoordelijk voor de planning en de uitvoering van bodemonderzoek en bodemsanering in het stedelijk gebied. Daarnaast heeft Emmen ervoor gekozen om met ingang van 2003 de bevoegde gezagtaken, zoals bedoeld in de WBB, voor het stedelijk gebied (en de verantwoordelijkheden voor het landelijk gebied; zie paragraaf 3.2) te krijgen. Voor de periode van 2001 tot 2003 is in een bestuursovereenkomst vastgelegd dat de bodemsaneringstaken fasegewijs van de provincie naar de gemeente worden gedelegeerd op basis van artikel 107 van de Provinciewet.

Het Ministerie van VROM heeft Emmen voor de eerste ISV-periode (tot 2005), op basis van het meerjarenontwikkelingsprogramma, een budget voor bodemsanering toegekend van € 3,77 miljoen. Daarmee zullen circa 20 locaties worden aangepakt. Daarnaast heeft de gemeente Emmen bij het Ministerie van VROM een herijkingsaanvraag ingediend voor de eerste ISV-periode van € 213.285,-. Een besluit over toekenning hiervan van het Ministerie van VROM wordt in de tweede helft van 2002 verwacht. Voor nog lopende bodemsaneringsprojecten zijn met de gemeente Emmen afspraken gemaakt omtrent het moment van overdracht. Daarbij wordt in elk geval de lopende projectfase door de provincie afgerond.

Programmameenten

De gemeenten Assen, Coevorden, Hoogeveen en Meppel zijn in Drenthe aangewezen als programmameenten. Deze gemeenten nemen de programmering en uitvoering van bodemsanering vanaf 2001 zelf ter hand, waarmee een optimale integratie van bodemsanering binnen ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeenten kan plaatsvinden.

De provincie heeft de vier programmameenten voor de eerste ISV-periode, op basis van hun meerjarenontwikkelingsprogramma's, voorlopig totaal € 2,5 miljoen als budget voor bodemsanering toegekend. De definitieve toekenning van het bodemsaneringsbudget voor de eerste ISV-periode zal in de tweede helft van 2002 plaatsvinden op basis van de herijking van de gemeentelijke bodemsaneringsprogramma's. Voor nog lopende bodemsaneringsprojecten in het stedelijk gebied, die in de meerjarenprogramma's zijn opgenomen, zijn met de programmameenten afspraken gemaakt omtrent het moment van overdracht. Daarbij wordt in elk geval de lopende projectfase door de provincie afgerond.

Projectgemeenten

De overige zeven gemeenten in Drenthe zijn aangewezen als projectgemeenten. De projectgemeenten kunnen een ISV-bijdrage krijgen op basis van afzonderlijke projecten die bij de provincie worden ingediend en behoeven dus geen meerjarenontwikkelingsprogramma op te stellen. De provincie stimuleert dat projectgemeenten zelf initiatief nemen om bodemsaneringsgevallen binnen het stedelijk gebied aan te pakken via het indienen van ISV-projecten.

Voor de projectgemeenten is op basis van een voorlopige inventarisatie van projecten in de eerste ISV-periode een budget gereserveerd van € 1,07 miljoen. Het definitieve budget voor de eerste ISV-periode zal op basis van volledige inventarisatie in het kader van de herijking in de tweede helft van 2002 worden vastgesteld.

3.2. Handhaving

De handhaving in het stedelijk gebied wordt, met uitzondering van de gemeente Emmen vanaf 2003, door de provincie uitgevoerd.

Het handhavingsbeleid voor het onderdeel Bodemverontreiniging staat omschreven in hoofdstuk 2.5 van dit programma. De handhaving binnen het stedelijk gebied neemt hierin geen bijzondere plaats. Korte tijdshalve wordt naar dit hoofdstuk verwezen.

---

4. UITVOERING PROVINCIAAL BELEID IN HET LANDELIJK GEBIED

4.1. Landelijk gebied

Wat betreft het zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande ontwikkelingen zal er vooral aansluiting worden gezocht bij ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Dat gebeurt nu ook al. Bijvoorbeeld in het landinrichtingsproject Schoonebeek wordt er in nauw overleg met de landinrichtingscommissie gezocht naar mogelijkheden om de bodemsaneringsproblematiek van de gedempte wijken gezamenlijk aan te pakken. Voor de gedempte wijken is een zogenaamde Bodemsaneringsontwikkelingsmaatschappij-constructie opgezet. Samen met de eigenaren, vertegenwoordigers van de gemeente, het waterschap, de Nederlandse Aardolie Maatschappij, het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), de landinrichtingscommissie en de Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie worden de diverse saneringsmogelijkheden onderzocht.

In andere landinrichtingsprojecten spelen ook problemen met vervuilde locaties. Daarbij wordt naar verschillende oplossingsmogelijkheden gekeken. Bij geringe problemen wordt overwogen de vervuilde locaties buiten de uit te ruilen gronden te houden, zodat de vervuilde locaties niet van eigenaar verwisselen. Als dit niet mogelijk is zullen er oplossingen worden gezocht om de risico's voor de nieuwe eigenaren weg te nemen. Een van de mogelijkheden daartoe is het afsluiten van een convenant tussen overheden (gemeenten, provincie, waterschap, de Ministeries van VROM/LNV) en de gezamenlijke eigenaren. In een aantal Groningse deelgebieden voor de landinrichting is een dergelijk convenant uitgewerkt. Het betreft gebieden waar veel gedempte wijken liggen verspreid in het gebied. Voor het Drentse landinrichtingsgebied Schoonebeek zal een convenant worden opgesteld. Voor andere gebieden blijft deze mogelijkheid ook bestaan.

Naast het Bodemsaneringsprogramma is een MP-WBB opgesteld. In dit programma is gezocht naar integratie van de beheersing en sanering van bodemverontreiniging met andere actoren. Dit kan worden bereikt door aan te haken bij grote en kleine operaties die voortvloeien uit overheidsbeleid en waarvan de regierol bij de provincie ligt.

Voorbeelden hiervan zijn, naast landinrichting, reconstructie en recreatie.

Voor een verdere inhoudelijk invulling van het bodemsaneringsbeleid in het landelijk gebied verwijzen wij u naar het MP-WBB 2002-2004.

4.2. Handhaving

De handhaving in het landelijk gebied wordt, met uitzondering van de gemeente Emmen vanaf 2003, door de provincie uitgevoerd.

Het handhavingsbeleid voor het onderdeel Bodemverontreiniging staat omschreven in hoofdstuk 2.5 van dit programma. De handhaving binnen het landelijk gebied neemt hierin evenals in het stedelijk gebied geen bijzondere plaats. Korthedshalve wordt naar dit hoofdstuk verwezen.

---

5. UITVOERING PROVINCIAAL BELEID BIJ BEDRIJVEN EN BRANCHES

5.1. BSB-operatie en de bedrijvenregeling

Door de provincies Groningen en Drenthe en de betrokken Kamers van Koophandel is gezamenlijk één BSB-stichting opgericht. De stichting wordt voor 50% gefinancierd door de provincies, de andere 50% wordt betaald door de Kamers van Koophandel. De Stichting BSB adviseert de betrokken bedrijven en geeft de noodzakelijke voorlichting. De stichting werkt samen met de BSB in Fryslân. Van provinciezijde wordt deze samenwerking ondersteund om een gelijke aanpak in het Noorden te bevorderen.

Naast individuele overeenkomsten met bedrijven, om tot onderzoek en zo mogelijk tot sanering te komen, sluit de BSB ook zogenaamde raamcontracten af waarbij meerdere locaties zijn betrokken.

Voor Drenthe en Groningen is het beleid van de BSB met name gericht op begeleiding van het traject, van het begin tot het einde. Dit moet maximaal vertrouwen wekken door de eenloketfunctie van de BSB. Gehoopt wordt met deze werkwijze zo min mogelijk weigeraars te krijgen. Branchegerichte en clustervormige aanpak gaan een wezenlijk deel uitmaken van de aanpak in Drenthe en Groningen.

Door deze wijze van aanpak van de BSB zal het traject van de meldingsprocedure meer kunnen worden gestroomlijnd. De afgifte van de beschikking zal hierdoor kunnen bespoedigen. Ook bij de verdere toekomstige ontwikkelingen in de aanpak van de bodemsanering zal de BSB worden betrokken. Bij de verdere uitwerking van de Bedrijvenregeling (zie paragraaf 3.1) zal de rol die de BSB-stichtingen daarbij gaan spelen nader worden aangegeven.

Wij ontvangen bericht van de Stichting BSB welke bedrijven als weigerachtig moeten worden aangemerkt. Aansluitend zal dan aan die bedrijven zowel mondeling als schriftelijk om een reactie worden gevraagd. Blijft het bedrijf weigeren een onderzoek in te stellen, dan volgt uitvoering van de bevelsmogelijkheid zoals die is omschreven in het Besluit VERBOND.

Het Besluit VERBOND is in het jaar 2000 aangepast en strekt zich nu ook uit tot de BSB-bedrijven die zich na 1989 hebben gevestigd. De extra kosten die gemaakt moeten worden om deze bedrijven alsnog te benaderen zullen volledig door het Ministerie van VROM worden bekostigd. Het gaat bij de stichting Drenthe-Groningen om circa 700 bedrijven die in deze categorie passen.

De Bedrijvenregeling bodemsanering

Volgens het Convenant Bodemsanering in gebruik zijnde en blijvende Bedrijfsterreinen gaat de provincie interimbeleid voeren. Het interim-beleid heeft als juridische grondslag de provinciale verordening, genoemd Subsidieverordening bodemsanering bedrijfsterreinen provincie Drenthe. Deze geldt totdat de bedrijvenregeling in de wet is opgenomen.

Op grond van deze verordening draagt de provincie bij in de kosten van bodemsanering (niet van onderzoek) onder voorwaarden, waarvan de belangrijkste zijn:

- het moet gaan om een ernstige en urgente verontreiniging;
- de verontreiniging moet tenminste voor 80% vóór 1975 zijn veroorzaakt;
- het terrein was al vóór 1995 in eigendom of erfpacht van de huidige eigenaar of erfpachter;
- de eigenaar saneert goed en op tijd, hij aanvaardt de saneringsverplichting om binnen 12 maanden te starten;
- het bedrijfsterrein wordt gebruikt voor continue bedrijfsvoering en is en blijft bedrijfsterrein;
- er is geen andere overheidsbijdrage;
- de subsidie wordt aangevraagd door de eigenaar of erfpachter.

De subsidieprocedure houdt in dat de saneerder voorafgaand aan de sanering de aanvraag indient, eventueel samen met het onderzoek en het saneringsplan, en vervolgens de verlening van de subsidie afwacht. Vervolgens begint de saneerder met de werkzaamheden. Na afloop vraagt hij om vaststelling van de subsidie en overlegt hij een aantal documenten. Indien akkoord, dan stelt de provincie de definitieve subsidie vast en gaat zij tot uitbetaling over. Er worden geen voorschotten uitbetaald.

De subsidie bedraagt een percentage van de werkelijke kosten en varieert van 20 tot 70 van de nettosaneringskosten, afhankelijk onder meer van het jaar waarin het perceel is verworven en van de vraag of de aanvrager wel of niet een MKB-bedrijf is. MKB-bedrijven ontvangen 5 tot 10% meer. Voorts vindt een standaardopslag plaats van 15% van de nettosaneringskosten.

Het is mogelijk dat de Stichting BSB de aanvragers bijstaat met advies en begeleiding.

5.2. Handhaving

De handhaving bij bedrijven wordt, met uitzondering van de gemeente Emmen vanaf 2003, door de provincie uitgevoerd.

Het handhavingsbeleid voor het onderdeel Bodemverontreiniging staat omschreven in hoofdstuk 2.5 van dit programma. De handhaving binnen bedrijven neemt hierin, evenals in het stedelijk en het landelijk gebied, geen bijzondere plaats. Korte termijn wordt naar dit hoofdstuk verwezen.

BIJLAGEN

1. Overzicht projecten en toelichting

Toelichting bij tabel**Algemeen**

In de loop van de jaren dat wij het Bodemsaneringsprogramma opstellen, is het aantal overzichtlijsten steeds gegroeid. Dat werd als weinig praktisch ervaren. Daarom is ervoor gekozen om evenals vorig jaar de bestaande overzichten zoveel mogelijk te integreren. De projecten zijn per gemeente weergegeven.

De integratieslag heeft parallel met een aantal beleidsontwikkelingen vorm gekregen. Een van deze beleidsontwikkelingen is het ISV. Hierover is elders in het programma informatie verstrekt.

Wij verwachten met deze opzet van het projectenoverzicht een handzamer instrument te bieden om naslag te doen naar de stand van zaken. We realiseren ons echter dat in het overzicht de nodige omissies zullen zitten.

Onderstaand worden de gebruikte afkortingen, kolommen en aanduidingen toegelicht.

Betekenis gebruikte afkortingen

SAP	Saneringsproject provincie
SEB	Sanering in eigen beheer
ISV	Investeringsbudget stedelijke vernieuwing
OO	Oriënterend onderzoek
NO	Nader onderzoek
SO	Saneringsonderzoek
SP	Saneringsplan
SA	Sanering
ER	Evaluatierapport
AF	Afgesloten project
NMP	Nationaal Milieubeleidsplan

Betekenis kolomaanduidingen

Kolomtitel	Betekenis
Projectcode	Code provincie Drenthe bestaande uit DR/gemeentenummer/ locatienummer
Projectnaam	Naam van het project, meestal het adres
Trajectaanduiding	Uitvoeringstraject waarlangs het vervolg plaatsvindt
SAP	Uitvoering door provincie in het kader van de Wet bodembescherming
SEB	Uitvoering door derden (bijvoorbeeld: gemeente, particulieren, bedrijven, etc.)
ISV	Uitvoering door gemeente in het kader van het ISV
Stand van zaken	Overzicht uitgevoerde, in uitvoering zijnde onderzoeken en saneringen
Ernst/urgentie	Beoordeling van de ernst en urgentie van de verontreiniging
Vervolg	Volgende activiteit

Betekenis gebruikte aanduidingen**Trajectaanduiding**

- x traject
- traject onbekend

Stand van zaken

- o in uitvoering
- x is afgerond
- 88 is afgerond in 1988

Ernst/urgentie beschikking

- 97 Beschikking ernst/urgentie is genomen in 1997
- Indien geen jaartal is ingevuld en in de volgende kolommen ernst en urgentie **wel** zijn aangegeven dan betreffen het indicaties zonder formele status.

Ernst

- x geval van ernstige bodemverontreiniging (FINABO)
- o geval van niet ernstige bodemverontreiniging
- & inventarisatie door TAUW verricht in 1996

Urgentie

- 9 niet urgent
- 1 urgent categorie 1
- 2 urgent categorie 2
- 3 urgent categorie 3

Vervolg

- OO/NO/SO/SP/ER Als vervolgactiviteit wordt de onderzoeksfase aangegeven
- MP-WBB Deze locatie is opgenomen in het Meerjarenprogramma Wet Bodembescherming 2002-2004

GEMEENTE AA EN HUNZE (DR/005, DR/055, DR/060, DR/110, DR/305)

GEMEENTE ASSEN (DR/010, DR/145)

GEMEENTE BORGER-ODOORN (DR/020, DR/090, DR/320)

GEMEENTE COEVORDEN

(DR/025, DR/030, DR/095, DR/130, DR/170)

GEMEENTE DE WOLDEN

(DR/115, DR/120, DR/155, DR/165, DR/315)

GEMEENTE EMMEN

(DR/050, DR/125, DR/130)

GEMEENTE MIDDEN-DRENTHE (DR/015, DR/135, DR/150, DR/350)

GEMEENTE NOORDENVELD (DR/080, DR/100, DR/105, DR/380)

GEMEENTE TYNAARLO

(DR/045, DR/145, DR/160, DR/345)

GEMEENTE WESTERVELD (DR/035, DR/040, DR/065, DR/140, DR/335)

2. Vaststellingsbesluit van het college van gedeputeerde staten

Assen, 26 november 2002

Ons kenmerk 7.2/2002010902

Behandeld door mevrouw M. Portena (0592) 365859

Onderwerp: Vaststelling Programma bodemsanering 2003

Gedeputeerde staten van Drenthe;

overwegende dat ingevolge artikel 4.14 van de Wet milieubeheer (Wm) gedeputeerde staten het Programma bodemsanering 2003 vaststellen;

dat in 2002 een Meerjarenprogramma Wet bodembescherming 2002-2004 is vastgesteld;

dat de wettelijke plicht tot het jaarlijks opstellen van een bodemsaneringsprogramma betekent dat in 2002, zowel het Meerjarenprogramma Wet bodembescherming als een bodemsaneringsprogramma is opgesteld;

dat in dit meerjarenprogramma de locaties zijn opgenomen die de provincie in samenwerking met derden wil uitvoeren en daarnaast melding wordt gemaakt van het specifieke beleid voor de aanpak van bodemverontreiniging;

dat op grond van het meerjarenprogramma de minister van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer geld beschikbaar heeft gesteld voor het uitvoeren van bodemsaneringen;

dat het Programma bodemsanering 2003 daarom een programma is voor 2003 en niet voor meerdere jaren en is beperkt tot een actualisatie van het bestaande programma en het geven van een overzicht van de ons bekende bodemverontreinigingslocaties in de provincie;

dat het Programma bodemsanering 2003 geen meerjarenbegroting meer bevat;

dat conform artikel 4.14, tweede lid, van de Wm de locaties die niet ernstig zijn verontreinigd niet in het programma zijn opgenomen;

dat het conceptprogramma van 8 oktober 2002 tot en met 8 november 2002 ter visie heeft gelegen in het provinciehuis en in alle Drentse gemeentehuizen;

dat binnen de vorengenoemde termijn schriftelijke reacties zijn binnengekomen van de gemeenten Hoogeveen en Aa en Hunze en van het waterschap Hunze en Aa's;

dat over deze reacties het volgende wordt opgemerkt;

Gemeente Hoogeveen

Bij schrijven van 7 november 2002 reageert de gemeente Hoogeveen op het concept-Programma bodemsanering 2003. De reactie is van projectinhoudelijke aard. De gemeente stelt dat bij een aantal locaties de fase van onderzoek anders is, of dat een huisnummer moet worden toegevoegd of de beschikkingsdatum niet is opgenomen.

Commentaar

De opmerkingen van de gemeente worden zonder uitzondering in het programma aangepast.

Gemeente Aa en Hunze

Bij schrijven van 5 november 2002 reageert de gemeente Aa en Hunze op het concept-Programma bodemsanering 2003. De reactie is van projectinhoudelijke aard. De gemeente geeft aan dat bij twee locaties de gegevens niet correct en actueel zijn.

Commentaar

De opmerkingen van de gemeente worden zonder uitzondering in het programma aangepast.

Waterschap Hunze en Aa's

Bij schrijven van 7 november 2002 reageert het waterschap op het concept-Programma bodemsanering 2003. De reactie is van projectinhoudelijke aard. Het waterschap geeft aan dat van een locatie de fase van onderzoek anders is.

Commentaar

De opmerking van het waterschap worden zonder uitzondering in het programma aangepast.

BESLUITEN:

- I. vast te stellen het Programma bodemsanering 2003 van de provincie Drenthe;
- II. de ingekomen zienswijzen op het concept-Programma bodemsanering 2003 overeenkomstig het commentaar in de considerans te beantwoorden.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, griffier

, voorzitter

gm/coll.

3. Medewerkers Cluster Bodemsanering

Naam	Telefoonnummer	Bereikbaar op	Functie
Management			
de heer ing. S.J. Geerlings (Ferry)	(0592) 365517	ma, di, wo, do, vr	hoofd Cluster Bodemsanering
Secretariaat			
mevrouw T. Huizinga (Tonny)	(0592) 365485	ma, di, wo, do, vr	medewerker beleidsondersteuning
mevrouw A. Weijts (Annie)	(0592) 365877	ma, di, wo, do, vr	medewerker beleidsondersteuning/-groepssecretaresse
mevrouw J.E.L. Koops van 't Jagt (Judith)	(0592) 365875	ma, di, wo, vr	medewerker beleidsondersteuning/- administratief medewerker/groepssecretaresse
Coördinatie en beleid			
de heer ir. J. Bakker (Jan)	(0592) 365820	ma, di, wo, do, vr	beleidsmedewerker coördinatie/ontwikkeling
mevrouw M. Portena (Marjolein)	(0592) 365859	ma, di, wo, do, vr	beleidsmedewerker uitvoering/ontwikkeling projecten
mevrouw J. Stapert (Jelly)	(0592) 365594	ma, di, wo, do, vr	beleidsmedewerker uitvoering/ontwikkeling algemeen
de heer F. Velthuis (Frits)	(0592) 365873	ma, di, wo, do, vr	beleidsmedewerker uitvoering/ontwikkeling projecten
Projectbegeleiding			
de heer L. Wallinga (Luuk)	(0592) 365882	ma, di, wo, do, vr	beleidsmedewerker uitvoering/ontwikkeling projecten
de heer ir. W. van Oosterom (Wim)	(0592) 365334	ma, di, wo, do, vr	beleidsmedewerker uitvoering/ontwikkeling projecten
de heer ing. H. Booij (Harry)	(0592) 365874	ma, di, wo, do	beleidsmedewerker uitvoering/ontwikkeling projecten
Handhaving			
vacature			
mevrouw H. Bouwers (Henny)	(0592) 365876	ma, di, wo, do, vr	juridisch beleidsmedewerker handhaving
mevrouw M. Speelman (Marion)	(0592) 365858	ma, di, wo, do	beleidsmedewerker uitvoering/handhaving
de heer R. Jongman (Riekent)	(0592) 365847	ma, di, wo, do	beleidsmedewerker uitvoering/handhaving
Gegevensbeheer			
de heer M. van Burg (Marcel)	(0592) 365757	ma, di, wo, do, vr	beleidsmedewerker
Financiën			
mevrouw G. Nijboer (Geeske)	(0592) 365243	ma, di, wo, do	beleidsmedewerker, advies/uitvoering

---

4. Afkortingen

Bever	Beleidsvernieuwing bodemsanering
BGW	bodemgebruikswaarden
BSB	Stichting Bodemsanering Bedrijventerreinen
EC	Europese Commissie
Globis	Geografisch landelijk overheids bodeminformatiesysteem
GS	gedeputeerde staten
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
MP-WBB	Meerjarenprogramma Wet bodembescherming
NMP	Nationaal Milieubeleidsplan
SEB	sanering in eigen beheer
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
WBB	Wet bodembescherming
Wm	Wet milieubeheer
WSV	Wet stedelijke vernieuwing